

ब्राह्मणस्य प्रभावाद्धि रथे युक्तौ स्वधुर्थवत् । इत्येवं चिन्तयानः स विदितश्च्यवनस्य वै । २८५४
 सम्प्रेक्ष्योवाच नृपतिं क्षिप्रमागम्यतामिति । इत्युक्तः सहभार्य्यस्तु सोऽभ्यगच्छन्महामुनिं ।
 शिरसा वन्दनीयन्तमवन्दत च पार्थिवः । तस्याशिषः प्रयुज्याथ स मुनिस्तं नराधिपं ।
 निषीदेत्यब्रवीद्धीमान् सान्त्वयन् पुरुषर्षभ । ततः प्रकृतिमापन्नो भार्गवो नृपतेर्नृप ।
 उवाच सत्त्वया वाचा तर्पयन्निव भारत । राजन् सम्यग्जितानीह पञ्च पञ्चस्वयं त्वया ।
 मनःषष्ठानीन्द्रियाणि कृच्छ्रान्मुक्तोऽसि तेन वै । सम्यगाराधितः पुत्र त्वया प्रवदताम्बर । २८५५
 न हि ते वृजिनं किञ्चित् सुसूक्ष्ममपि विद्यते । अनुजानीहि मां राजन् गमिष्यामि यथागतं ।
 प्रीतोऽस्मि तव राजेन्द्र वरस्य प्रतिगृह्यतां ।

॥ कुशिक उवाच ॥ अग्निमध्यगतेनैव भगवन् सन्निधौ मया । वर्त्तितं भृगुशार्दूल यन्न दग्धोऽस्मि तद्वज्रः ।
 एष एव वरो मुख्यः प्राप्तो मे भृगुनन्दन । यत्प्रीतोऽसि मया ब्रह्मन् कुलं त्रातश्च मेऽनघ ।
 एष मेऽनुग्रहो विप्र जीविते च प्रयोजनं । एतद्राज्यफलञ्चैव तपसश्च फलं मम । २८५६
 यदि त्वं प्रीतिमान् विप्र मयि वै भृगुनन्दन । अस्ति मे शंशयः कश्चित्तन्मे व्याख्यातुमर्हसि ।
 इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके पर्वणि कुशिकच्यवनसंवादे चतुःपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५४ ॥

॥ च्यवन उवाच ॥ वरस्य गृह्यतां मत्तो यस्य ते संशयो हृदि । तं प्रब्रूहि नरश्रेष्ठ सर्वं सम्पादयामि ते ।
 ॥ कुशिक उवाच ॥ यदि प्रीतोऽसि भगवंस्ततो मे वद भार्गव । कारणं श्रोतुमिच्छामि मद्गृहे वासकारितं ।
 शयनञ्चैकपार्श्वेन दिवसानेकविंशतिं । अकिञ्चिदुक्ता गमनं वहिष्य मुनिपुङ्गव ।
 अन्तर्द्धानमकस्माच्च पुनरेव च दर्शनं । पुनश्च शयनं विप्र दिवसानेकविंशतिं । २८५७
 तैलाभ्यक्तस्य गमनं भोजनञ्च गृहे मम । समुपानीय विविधं यद्गन्धं जातवेदसा ।
 निर्याणश्च रथेनाशु सहसा यत् कृतं त्वया । धनानाञ्च विसर्गश्च वनस्यापि च दर्शनं ।
 प्रासादानां वह्ननाञ्च काञ्चनानां महामुने । मणिविद्रुमपादानां पर्यङ्काणाञ्च दर्शनं ।
 पुनश्चादर्शनं तस्य श्रोतुमिच्छामि कारणं । अतोव ह्यत्र मुह्यामि चिन्तयानो भृगूदह ।
 न चैवात्राधिगच्छामि सर्वस्यास्य विनिश्चयं । एतदिच्छामि कार्त्स्न्येन सत्यं श्रोतुं तपोधन । २८५८
 ॥ च्यवन उवाच ॥ शृणु सर्वमशेषेण यदिदं येन हेतुना । न हि शक्यमनाख्यातुमेवं पृष्टेन पार्थिव ।
 पितामहस्य वदतः पुरा देवसमागमे । श्रुतवानस्मि यद्राजंस्तन्मे निगदतः शृणु ।
 ब्रह्मचलविरोधेन भविता कुलपङ्कजः । पौत्रस्ते भविता राजंस्तेजोवीर्य्यसमन्वितः ।
 ततस्ते कुलनाशार्थमहं त्वां समुपागतः । चिकीर्षन् कुशिकोच्छेदं सन्दिधुः कुलन्तव ।
 ततोऽहमागम्य परे त्वामवोचं महीपते । नियमं कञ्चिदारस्ये शुश्रूषा क्रियतामिति । २८५९
 न च ते दुष्कृतं किञ्चिदहमासादयं गृहे । तेन जीवसि राजर्षे न भवेयास्त्वमन्यथा ।
 एवं बुद्धिं समास्थाय दिवसानेकविंशतिं । सुप्तोऽस्मि यदि मां कश्चिद्वोधयेदिति पार्थिव ।
 यदा त्वया सभार्य्येण ससुप्तो न प्रबोधितः । अहन्तदैव ते प्रीतो मनसा राजसत्तम ।